

HUOLI-ILMOITUS IKÄÄNTYNEESTÄ HENKILÖSTÄ

Ikääntyneen henkilön tilanne voi monella tavalla muuttua sellaiseksi, että siitä ollaan huolissaan.

Kyse saattaa olla mm

- henkilön kyvystä selviytyä arjen asioista (ruokahuolto, hygienia, talousasiat jne)
- henkilön liikuntakyvystä
- puutteellisesta hoivasta (esim kotihoito)
- kaltoinkohtelusta (lähisuhdeväkivalta, hyväksikäyttö jne)

Tällöin ammattihenkilö tai kuka vaan tilanteesta huolissaan oleva voi tehdä huoli-ilmoituksen.

Huoli-ilmoituksen tekeminen ja sen käsittely perustuu kahteen lakiin:

1. Sosiaalihuoltolaki 1301/2014

35 §

Yhteydenotto sosiaalihuoltoon tuen tarpeen arvioimiseksi

- ▶ Jos terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa (559/1994) tarkoitettu terveydenhuollon ammattihenkilö, sosiaalikuraattori taikka sosiaalitoimen, opetustoimen, liikuntatoimen, lasten päivähoidon, pelastuslaitoksen, Hätäkeskuslaitoksen, Tullin, poliisin, Rikosseuraamuslaitoksen, työ- ja elinkeinoviranomaisen, Kansaneläkelaitoksen tai ulosottoviranomaisen palveluksessa oleva **on tehtävässään saanut tietää henkilöstä, jonka sosiaalihuollon tarve on ilmeinen, hänen on ohjattava henkilö hakemaan sosiaalipalveluja tai henkilön antaessa suostumuksensa otettava yhteyttä kunnallisesta sosiaalihuollosta vastaavaan viranomaiseen, jotta tuen tarve arvioitaisiin.**
- ▶ Jos suostumusta ei voida saada ja henkilö on ilmeisen kykenemätön vastaamaan omasta huolenpidostaan, terveydestään tai turvallisuudestaan, tai lapsen etu sitä välttämättä vaatii, 1 momentissa tarkoitettujen henkilöiden on tehtävä ilmoitus sosiaalihuollon tarpeesta salassapitosäännösten estämättä viipymättä.
- ▶ Myös muu kuin 1 momentissa tarkoitettu henkilö voi tehdä ilmoituksen häntä koskevien salassapitosäännösten estämättä.

2. Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista (vanhuspalvelulaki) 28.12.2012/980

25 §

Ilmoittaminen iäkkään henkilön palveluntarpeesta

- ▶ Jos terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa tarkoitettu terveydenhuollon ammattihenkilö taikka kunnan sosiaalitoimen, alueen pelastustoimen, hätäkeskuksen tai poliisin palveluksessa oleva on tehtävässään saanut tiedon sosiaali- tai terveydenhuollon tarpeessa olevasta iäkkästä henkilöstä, joka on ilmeisen kykenemätön vastaamaan omasta huolenpidostaan, terveydestään tai turvallisuudestaan, hänen on salassapitosäännösten estämättä ilmoitettava asiasta viipymättä kunnan sosiaalihuollosta vastaavalle viranomaiselle.
- ▶ Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, terveydenhuollon ammattihenkilön on ilmoitettava kunnan sosiaalihuollosta vastaavalle viranomaiselle iäkkään henkilön kotiuttamisesta terveydenhuollon laitoshoidosta. Ilmoitus on tehtävä hyvissä ajoin ennen kotiuttamista.
- ▶ Myös muu kuin 1 momentissa tarkoitettu henkilö voi tehdä ilmoituksen häntä koskevien salassapitosäännösten estämättä.

Mihin ja miten huoli-ilmoitus tehdään

- ▶ Kunnan tai kuntayhtymäalueen sosiaalipalveluihin
- ▶ Puhelimitse tai internetissä
- ▶ Voi tehdä nimettömänä

Päijät-Hämeessä ilmoitukset tehdään:

▶ PäijätSote	Ikääntyneiden asiakasohjaus	044 482 5050
▶ Heinola	Ikääntyneiden palveluohjaus	044 7694242
▶ Sysmä	Ikäihmisten palvelut	044 494 2556

<https://ikaantyneidenpalveluneuvonta.fi/2022/01/28/huoli-ilmoitus-phhyky-heinola/>

Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän toimintamalli, joka on saatu Heinolan Ikääntyneiden palveluneuvonnan tiimiltä

- ▶ *Huoli-ilmoitus menee aina sosiaaliviranomaiselle. Ilmoitukset käsitellään mahdollisimman pian (**saman viikon aikana**), kun ilmoitus on saapunut. Viranomaisen on puhelimitse yhteydessä henkilöön, josta huoli-ilmoitus on tehty ja tarvittaessa sovitaan kotikäynti palvelutarpeen arvioimiseksi. Jos henkilöä ei saada puhelimitse kiinni, asiakkaan luokse mennään käymään ja selvittämään tilannetta.*
- ▶ *Mikäli henkilön terveystiedoissa ei ole merkintää lähiomaisesta tai asiakas ei anna suostumusta ottaa yhteyttä omaiseen, niin asian etenemisestä ei informoida omaista. Mikäli ilmoituksen tekijä on henkilölle tuntematon, ilmoituksen tekijää ei asian etenemisestä informoida.*
- ▶ *Vaikka henkilöstä tehdään huoli-ilmoitus, niin ilman henkilön suostumusta ei mitään palveluita aloiteta. Suomessa itsemääräämisoikeus on hyvin vahva ja tämä ohjaa myös viranomaisten työtä. Ketään ei voi pakottaa vastaanottamaan palveluita. Se, että tekee huoli-ilmoituksen ei siis ole tae siitä, että henkilö automaattisesti siirtyisi palveluiden piiriin. Kaikki riippuu henkilön omasta tahdosta vastaanottaa apua, jos sellaista tarvitsee. On myös hyvä muistaa, että jokainen elää omanlaistaan elämää ja ulkopuoliselle tilanne voi näyttäytyä hyvin erilaisena kuin henkilölle itselleen.*

Edellinen jatkuu

- ▶ *Täällä neuvonnassa pyrimme ohjaamaan siihen, että heränneestä huolesta keskusteltaisiin asianomaisen kanssa ja selvitetäisiin hänen näkemyksensä omasta tilanteestaan. Mikäli keskustelussa käy ilmi, että henkilö ei oikein ymmärrä omaa avun tarvettaan, tehdään huoli-ilmoitus, jolloin avun tarvetta kartoitetaan (mikäli asiakas on suostuvainen). Henkilölle voi ehdottaa, olisiko suostuvainen kotihoidon asiakasohjaajan kanssa sovittavaan kotikäyntiin, jossa kotitilanteesta ja mahdollisista palveluista keskustellaan. Käynti on maksuton eikä sido henkilöä ottamaan palveluita, jos kokee, ettei niitä halua. Tällöin voi olla suoraan meihin neuvontaan yhteydessä, esim. soittaa yhdessä henkilön, josta huoli on herännyt, kanssa. Keskustelussa voi myös yrittää selvittää, onko henkilöllä ketään lähiomaisia, johon voisi ottaa yhteyttä ja pyytää heitä apuun/ selvittämään asiakkaan tilannetta.”*

Yhteenvetoa

- ▶ On hyvä myös muistaa, että kaikki huoli-ilmoitukset kirjataan. Vaikka asia ei juuri sillä kertaa johtaisikaan toimenpiteisiin (vaikkapa ikääntyneen kieltäessä avun), on esim useampi huoli-ilmoitus merkki sosiaaliviranomaisille uusien toimenpiteiden tarjoamisesta:
- ▶ – *”Vaikka ikääntynyt torjuisikin meidän yhteydenottomme ja tarjoamamme avun, olemme hänen tilanteestaan tietoisia ja seuraamme sitä. Siksi huoli-ilmoitukset ovat todella tärkeitä, Hietanen Turun sosiaalipalveluista painottaa.”*

Kun olet ikääntyneestä lähimmäisestä huolissasi, on hyvä muistaa nämä muutamat asiat:

1. Kun henkilön tilanne huolettaa, jos mahdollista, keskustele ensin hänen kanssaan huolesta.
2. Jos keskustelu ei ole mahdollista, tee huoli-ilmoitus. Tarvittaessa useammankin kerran.
3. Ota huomioon, että aina ikääntynyt ei itse koe tarvitsevänsä apua. Kunnioita jokaisen itsemääräämisoikeutta.
4. Jos et saa huoli-ilmoitukseesi vastausta tai et saa asiaa koskeviin kysymyksiisi asiallisia vastauksia viranomaiselta, anna palautetta kunnan sosiaalitoimesta vastaavalle henkilölle.
5. Muista, että hätätapauksessa voit soittaa myös hätäkeskukseen (112) josta saa akuuttiin tilanteeseen apua.